

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	44538
Nom	Comunicació i lideratge en les organitzacions
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	3.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2216 - M.U. Política, Gestió i Direcció d'Organitz. Educatives	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2216 - M.U. Política, Gestió i Direcció d'Organitz. Educatives	2 - Administració, gestió i organització educativa	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
CALATAYUD SALOM, MARIA AMPARO	100 - Didàctica i Organització Escolar

RESUM

La comunicació es l'eix fonamental per al funcionament de les institucions educatives i, a més a més es l'entranya mateixa del'organització. Noves demandes socials, educatives, etc. han modificat

substancialment els processos comunicatius. Una resposta creativa a aquestes diverses demandes requereix, en especial, d'un lideratge transformador en les nostres organitzacions. Sabem que en les institucions educatives hi han canvis

diversos i accelerats i una de les diferències entre l'èxit i el fracàs es la qualitat de la direcció i del lideratge. Transitar d'un lideratge burocràtic a un altre pedagògic, distribuït i estratègic, es un procés complex, però urgent.

Una de les claus importants junt amb altres es la formació centrada en el desenvolupament de les competències professionals necessàries per a desenvolupar un bon lideratge pedagògic. Per tant, el propòsit d'esta matèria es desenvolupar estratègies concretes per a la gestió de la comunicació que faciliten la consolidació de líders pedagògics en les organitzacions com un factor de primer orde en la millora de l'educació.

CONEXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Requisits o recomanacions prèvies

COMPETÈNCIES

2216 - M.U. Política, Gestió i Direcció d'Organitz. Educatives

- Ser capaços de transmetre la importància de l'exercici d'un lideratge transformador i democràtic en les organitzacions i institucions educatives, promovent un projecte educatiu compartit.
- Ser capaços d'establir i implementar relacions interpersonals positives i efectives, en comunicació oberta amb la comunitat educativa.
- Que els estudiants siguin capaços de dissenyar i aplicar estratègies d'acció orientades a construir vincles sòlids i sostenibles amb la comunitat escolar, i involucrar-se eficaçment en els processos educatius

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- Dissenyar estratègies formatives dirigides a la direcció d'organitzacions educatives.
- Detectar les diferències bàsiques entre els estils de lideratge d'un professional educatiu.
- Reflexionar sobre l'importància d'exercir un lideratge transformador i democràtic en les organitzacions i institucions educatives.
- Saber establir relacions dialogants amb les diferents persones d'una comunitat educativa, escoltant i expressant-se d'una forma clara i assertiva.
- Fer exposicions públiques de manera clara i sense ambigüitats.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El centre escolar com a centre del sistema i agent de canvi i innovació

2. Estructures, agències socials, dinàmiques i competències per a un lideratge professional i democràtic de les organitzacions. L'essència del lideratge i les estratègies per al canvi.

3. La direcció referent privilegiada per a millorar la vida organitzativa de la institució educativa. Noves funcions i agents de la direcció.

4. Implicació de la direcció i paper dels diferents agents institucionals per a planificar i implementar processos d'avaluació i innovació.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	7,00	100
Treball en grup	5,00	100
Pràctiques en aula	5,00	100
Tutories reglades	4,00	100
Elaboració de treballs en grup	7,00	0
Estudi i treball autònom	7,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	3,00	0
TOTAL	38,00	

METODOLOGIA DOCENT

Metodologia docent

A les sessions s'alternarà les exposicions teòriques de la professora amb la realització d'activitats participatives i de reflexió per part dels estudiants. La metodologia serà activa i cooperativa, centrada en l'aprenentatge del discent entenent aquest com un procés que es desenvolupa en el si d'un grup d'aprenentatge. A més es potenciarà i valorarà la implicació de l'estudiant no només en les tasques proposades, sinó en les activitats que ells mateixos suggereixin.

Les diferents dinàmiques de classe que es van a desenvolupar en les sessions són:

- * Discussió d'algunes qüestions polèmiques i la resolució de casos il·lustratius dels continguts de la Guia docent
- * Treballs de camp per a conèixer experiències educatives vinculades al contingut de l'assignatura.
- * Lectures individuals i grupals. Anàlisi crític de documents i articles de premsa, etc. Debats a l'aula.
- * Treballs d'equip perquè els estudiants comparteixin experiències i elaboren projectes de treball cooperatiu. Per a això, se'ls distribuirà un seguit d'activitats a realitzar en grup, per a posteriorment realitzar la posada en comú en les classes mitjançant presentacions o pòsters.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà de forma contínua. Amb aquesta finalitat, es tindran en compte els següents components de valoració:

La participació activa en les sessions d'aula.

Les activitats pràctiques en grup i/o individuals sobre els continguts.

La revisió crítica de recerques publicades en articles extrets de revistes de recerca.

L'avaluació constarà de dues parts diferenciades:

a) Treball individual. Aquesta activitat versarà sobre els continguts explicats en classe, les lectures realitzades, o els aspectes treballats en els casos pràctics. Aquesta prova valora el domini conceptual i tècnic de la matèria i tindrà un valor del 50% de la nota final.

b) Treball en grup, activitats pràctiques, exposicions, ... tindrà un valor del 50% de la nota final.

Criteris d'avaluació:

- Domini de la terminologia específica i precisió conceptual.
- Capacitat demostrada per a l'anàlisi i interpretació de supòsits, posant de manifest el sentit crític, així com el domini de les claus epistemològiques i teòriques de la matèria.
- Capacitat de relació, reflexió i crítica demostrada en les diferents lectures de la bibliografia.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- ABARCA, N.(2009). Inteligencia emocional en el liderazgo. Santiago de Chile. Aguilar.
- ALONSO PUIG, M (2006). Madera de líder. Barcelona. Urano.
- ALVAREZ, M. (2010). Liderazgo compartido. Buenas prácticas de dirección escolar. Madrid. Wolters Kluwer.
- BARROSO, J (2013) La dirección de la escuela: tensiones en el presente, desafíos para el futuro. Revista Organización y Gestión Educativa. Núm 21.
- BENNIS, W. SPREITZER, G y CUMMINGS, Th. (2002). El futuro del liderazgo. Bilbao. Deusto.
- BOLIVAR, A. (2016) Conjuguar el liderazgo pedagógico de la dirección escolar y su profesionalización en el contexto español. Revista de Organización y Gestión Educativa. Núm 24 (1).
- BOLIVAR, A. (2010). Liderazgo para el aprendizaje. OGE. Núm 1.
- BOLIVAR, A. (2012). Políticas actuales de mejora y liderazgo educativo. Málaga. Aljibe.
- BOLIVAR, A. (2000). El liderazgo compartido según Peter Senge. III Congreso Internacional sobre Dirección de Centros Educativos: Liderazgo y organizaciones que aprenden. Bilbao. ICE Universidad de Deusto.
- CANTON, I y PINO, M. (Coord) (2014). Organización de centros educativos en la sociedad del conocimiento. Madrid. Alianza editorial. Capitulo 7.
- CALATAYUD, SALOM, M. A. (2018). Reinventar el auténtico liderazgo educativo, Una llamada de atención desde el profesorado. En: J. Gairín y C. Mercader. Liderazgo y Gestión del talento en las organizaciones. Barcelona. Wolters Kluwer.

- CALATAYUD, SALOM, M. A. (2017). Señas de identidad del liderazgo en las organizaciones educativas en la actualidad.. En: J. Murillo. Avances en Liderazgo y Mejora de la Educación. Madrid. RILME.
- CALATAYUD, SALOM, M. A. (2015). El liderazgo emergente de los directores escolares en España: la voz del profesorado. Revista Iberoamericana de Educación, Núm 69.
- CALATAYUD SALOM, A (2013). "¿Qué director/a reclaman los centros escolares? La voz del profesorado. Revista Ciencias de la Educación. Núm. 236.
- CALATAYUD SALOM, M.A. (2009). Entresijos de los centros escolares. Desvelarlos para mejorarlos. Málaga. Aljibe.
- CALATAYUD SALOM, A. (2008). "El liderazgo educativo en un mundo globalizado: hacia nuevas visiones. EN: Gairin, J y Antúnez, S. (Editores). Organizaciones educativas al servicio de la sociedad. Madrid. Wolters Kluwer.
- CALATAYUD SALOM, A. (2008a). El liderazgo educativo que demandan hoy las instituciones escolares. Actas del I Congreso de Dirección de centros docentes de la Comunidad Valenciana. Universidad de Alicante.
- CALATAYUD SALOM, M.A. (2008b). La escuela del futuro. Hacia nuevos escenarios. Madrid. CCS.
- CAMPO, A. (2012). Herramientas para directores escolares II. Madrid. Wolters Kluwer. CASTILLO, G. (2012). 14 líderes inesperados. Madrid. Rialp.
- CHAMPY, J & NOHRIA, N. (2001). Ambición: los secretos de los grandes líderes (la diferencia entre dirigir y liderar. Barcelona. Gestión.
- COVEY, S: (2011). Los 7 hábitos de la gente altamente efectiva. Barcelona. Paidós. DAY, C; HALL, C and WHITAKER, P. (2002). Promoción del liderazgo en la educación Primaria. Madrid. La Muralla.
- DRUCKER, P. (2002). De líder a líder. Madrid. Díaz de Santos.
- FERNÁNDEZ AGUADO, J. (2002). Liderar: mil consejos para un directivo. Madrid. Díaz de Santos.
- GOLEMAN, D. (2013). Liderazgo. El poder de la inteligencia emocional. Barcelona. Ediciones B.
- GARCIA SAIZ, M. (2010). Aprender a liderar. Madrid. Paidós.
- GORROCHATEGUI, A. (1997). Manual de liderazgo para directivos escolares. Madrid. La Muralla.
- HARRIS, D y WEST- BURNJAM, J. (2015). Diálogos sobre liderazgo educativo. Madrid. SM
- HARGREAVES, A y FINK, D. (2008). El liderazgo sostenible. Siete principios para el liderazgo en centros educativos innovadores Madrid. Morata.
- HOOPER, A y POTTER, J. (2006). Liderazgo inteligente. Crear pasión por el cambio. Lisboa. Actual.
- HARVARD BUSINESS REVIEW (2002). Liderazgo. Bilbao. Deusto. KOTTER, J. P. (2000). ¿Qué hacen los líderes? Barcelona. Gestión 2000.
- LEITHWOOD, K. (1994). Liderazgo para la reestructuración de las escuelas. Revista de Educación, 304. Págs. 31-60.
- LOPEZ-YAÑEZ, J y LAVIÉ, J.M. (2010). Liderazgo para sostener procesos de innovación en la escuela Revista: Profesorado, 14 (1). Págs, 71-92.
- LOPEZ-YAÑEZ, J (2012). Visiones que deslumbran. El declive del liderazgo transformacional. Revista: Organización y Gestión educativa. Núm 3. Págs 8-10.
- MANZANARES, A. (2010). Organizar y dirigir en la complejidad. Instituciones educativas en evolución. Madrid. Wolters Kluwer.
- MURILLO, J. (2017). Avances en Liderazgo y Mejora de la Educación. Madrid. RILME. NYE, J.S. (2011). Las cualidades del líder. Barcelona. Paidós.

- NYE, J.S. (2011). Las cualidades del líder. Barcelona. Paidós.
- PASCUAL, R.; VILLA, A. y AUZMENDI, E. (1995). Liderazgo transformacional en los centros. Bilbao. Mensajero.
- SANTOS GUERRA, M.A. (2015). Las feromonas de la manzana. El valor educativo de la dirección escolar. Barcelona. Grao.
- SENGE, P. (1996). El liderazgo de las organizaciones que aprenden: lo temerario, lo útil y lo invisible. EN F. HESSELBEIN Y Otros. El líder del futuro. Bilbao. Ediciones Deusto.
- SMYTH, J. (1994). Una concepción pedagógica y educativa del liderazgo escolar. EN: J.M ESCUDERO Y M.T. GONZALEZ. Profesores y escuela: hacia una reconversión de los centros y la función docente. Madrid. Ediciones Pedagógicas.
- STOLL, L y TEMPERLEY, J. (2011). Mejorar el liderazgo escolar. Herramientas de trabajo. OCDE.
- VALLE, E. (2012). Los directores de CEIPS ante el espejo. Barcelona. Anthropos.
- VILLA, A (2013) (Coord), Liderazgo pedagógico en los centros educativos: competencias de equipos directivos, profesorado y orientadores. VI Congreso Internacional sobre Dirección de Centros Educativos. Universidad de Deusto.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. Volum de treball i planificació temporal.

Quant a la planificació temporal i l'organització de les sessions de classe, la programació de l'assignatura s'ajustarà al seu horari; la part presencial i la no presencial síncrona, quan coincideixin, s'impartiran sempre a l'aula assignada, en els dies i hores fixats. La docència no presencial asíncrona pot implicar treball autònom programat dels estudiants i les estudiantes o sessions de videoconferència amb el professor o la professora en dies o setmanes alternatives a la presencial.

L'atenció tutorial es realitzarà de forma no presencial, les tutories seran virtuals.

2. Metodologia

La metodologia s'adaptarà de manera flexible, diversificada i acordada, en la mesura del possible, amb els estudiants i les estudiantes, en funció de la combinació de modalitats adoptada –presencial, no presencial síncrona o asíncrona–. La modalitat no presencial síncrona o asíncrona es desenvoluparà a través de l'eina blackboard collaborate, disponible a l'Aula Virtual, complementada amb la utilització de recursos dipositats igualment en a l'Aula Virtual, com a transparències locutades, textos i altres materials que sustentin les propostes d'activitat en la modalitat no presencial asíncrona.

3. Avaluació

Els mètodes i formats d'avaluació, en coherència amb les modalitats i metodologia adoptades, faran especial èmfasi en l'avaluació contínua. El/la professor/a especificarà les maneres de lliurament i de revisió/devolució, preferentment online, dels treballs acadèmics previstos. Per al cas de les assignatures que utilitzen proves, es prevaldrà, fins on ho permeti la disponibilitat d'espais, l'avaluació final presencial.

VNIVERSITATIS VALÈNCIA

**Guia Docent
44538 Comunicació i lideratge en les organitzacions**

